

City University Bratislava a životné prostredie

O činnosti City University Bratislava (CUB) v oblasti životného prostredia sme už informovali v č. 5/1994. Kvalitné projekty sa však obyčajne dobre rozvíjajú – a dištančné vzdelávanie na CUB má všetky aspekty dobre a zdravo sa rozvíjajúceho projektu.

CUB začala s environmentálnym vzdelávaním r. 1994 prostredníctvom predmetu Životné prostredie. Pretože išlo o originálny britský projekt, vytvorený pracovníkmi the Open University, tútorie (stretnutia študentov s učiteľom – tútorom) prebiehali v anglickom jazyku. Na štúdium tohto predmetu sa prihlásilo 43 poslucháčov zo SR aj ČR. Mnohí z nich sa potom zúčastnili na prekladoch, odbornej i jazykovej redakcii študijných materiálov. Napriek tomu, že išlo o enormne veľké množstvo materiálov (štyri základné knihy o životnom prostredí, príprava textov pre osem televíznych programov a texty pre dve audiokazety, ako aj rozsiahly podporný materiál), boli pripravené tak, že vo februári 1995 sme predmet Životné prostredie mohli začať vyučovať aj v slovenskom jazyku.

Ako charakterizovali tento predmet niektorí študenti?

Ing. Dana Kašparová, pracovníčka Mestského úradu, Nové Mesto nad Váhom, v súčasnosti tútorka kurzu: *“Tento predmet poskytuje ucelený pohľad na široké spektrum environmentálnych problémov. Dáva možnosť*

porovnať veľmi rôznorodé názory, taktiky i stratégie v riešení otázok životného prostredia, konfrontovať vlastné postoje s postojom kolegov – študentov, širokého okolia i súčasné trendy v životnom prostredí.”

Ing. Jozef Lipka, starosta obce Tulčik: *“Na CUB som absolvoval už tri predmety – Efektívny manažér, Marketing v praxi a Životné prostredie. Na dištančnom vzdelávaní oceňujem predovšetkým formu štúdia, kvalitu literatúry a starostlivosť tútorov o študentov. Vďaka tomuto štúdiu som v krátkom čase získal veľmi užitočné vedomosti.”*

RNDr. Miloš Kužvart, riaditeľ Nadace rozvoje občanské společnosti, Praha: *“Je to interdisciplinárny kurs, ktorý sa zaoberá troje udržateľným rozvojom v ošetrovaní ľudské činnosti. Je to kurs, popisujúci nástroje ochrany životného prostredia vo vzťahoch na jednotlivé sektory hospodárstva na lokálnej, regionálnej i globálnej úrovni.”*

MUDr. Eva Reichrtová, DrSc., vedecká pracovníčka Ústavu preventívnej a klinickej medicíny, Bratislava: *“Predmet ponúka poznanie, analýzu a syntézu biologických procesov v prírodnom a urbanizovanom prostredí, politické, sociálne, ekonomické a právne aspekty stratégie ochrany a tvorby životného prostredia.”*

Ing. Peter Sabo, CSc., IUCN, Bratislava, v súčasnosti tútor kurzu: *“Predmet Životné prostredie predstavuje prierezové štúdium, postihujúce ekologické, sociálne a ekonomické súvislosti tak na lokálnej, ako aj na globálnej úrovni.”*

Ing. arch. Monika Matyasová, environmentalistka, SAŽP, Košice, v súčasnosti tútorka kurzu: *“Tento predmet poskytuje vzácnu komplexnosť riešenia problémov a hľadá možnosti zosúladenia záujmov ekonomicko-spoločenského rozvoja a ochrany prostredia. Je strategickým predmetom, odvolávajúcim sa na koncepciu trvalo udržateľného rozvoja.”*

Predmet Životné prostredie obsahuje aj poznatky z oblasti riadenia banských, hutníckych, chemických, poľnohospodárskych a energetických prevádzok. Zaoberá sa aj používanými technológiami v týchto odvetviach, ich vzájomným vplyvom, množstvami produkovaných odpadov a možnosťami ich minimalizácie. Spojenie teórie s praxou tu predstavuje projekt, ktorý počas štúdia vytvára každý študent. V projekte pracuje s environmentálnymi problémami menšieho rozsahu, ktoré môže vyriešiť a zabezpečiť ich praktickú aplikáciu. Po dohode s pracovníkmi the Open University sa základný študijný materiál doplnil o adaptačné príručky, kde sa uvádzajú konkrétne environmentálne problémy SR a ČR.

V r. 1995 sa na štúdium predmetu Životné prostredie prihlásilo 86 študentov a študijné skupiny vznikli v Bratislave, Žiline, Košiciach a v Prahe, r. 1996 to bolo 65 poslucháčov a ďalšia študijná skupina vznikla v Banskej Bystrici.

Pokračovaním environmentálneho vzdelávacieho programu na CUB je predmet Environmentálna politika v medzinárodnom kontexte (EPIC - Environmental Policy in an International Context). Predmet vznikol v spolupráci britskej the Open University v Milton Keynes a holandskej Open University v Heerlene a jeho náplňou je životné prostredie z pohľadu medzinárodnej ekonomiky, obchodu, legislatívy a politiky.

Predpokladáme, že tento predmet bude priazlivý pre široký o-

kruh záujemcov – od riadiacich pracovníkov ministerstiev, cez zodpovedných pracovníkov miestnej správy až po pracovníkov mimovládnych organizácií zaoberajúcich sa problematikou životného prostredia.

Pilotný kurz v anglickom jazyku začal vo februári súčasne vo Veľkej Británii a na Slovensku, v Holandsku začne v júni t. r. Na Slovensku sa naň prihlásilo 23 študentov. Záujemcovia o budúročné štúdium sa môžu prihlasovať do konca októbra t. r. – predpokladaný začiatok kurzu EPIC je február 1997.

Na štúdium environmentálnych predmetov na CUB sa doteraz prihlásilo 217 poslucháčov. Chceme, aby sa študenti a absolventi mohli ďalej na CUB stretávať a diskutovať na rozličné témy súvisiace so životným prostredím. Chceme, aby sa u nás cítili neformálne a príjemne,

preto pre nich pripravujeme stretnutia, na ktorých postupne predstavia svoje profesné názory.

City University Bratislava úzko spolupracuje s britskou the Open University v Milton Keynes. Preto sa snaží byť otvorená – voči tým, ktorí ju už oslovili, ale aj voči ostatným. Okrem spomínaných vzdelávacích projektov a aktivít bude vytvárať aj ďalšie, úplne nové. Vznik úspešného projektu však predpokladá jednu zásadnú vec – stretnutie správnych ľudí v pravý čas na správnom mieste. Stretneme sa? Polovica odpovede závisí od vás.

Štefan Urban

Environmentálna výučba na FEI STU v Bratislave

Environmentálna výučba na Fakulte elektrotechniky a informatiky STU v Bratislave sa orientuje na technické aspekty monitorovania a diagnostiky životného prostredia. V súčasnosti je to formou uceleného štúdia v odbore **Elektromateriálové inžinierstvo**, ktorý sa v šiestom semestri užšie špecializuje na **Ekologické inžinierstvo**. Obsahuje predmety: Spektroskopické metódy, Metódy a prístroje v ekológii, Informačné systémy a databázy v ekológii, Analýza a syntéza environmentálnych informácií, ako aj Dozimetria a ochrana pred žiarením a Radiačná ekológia, ktoré zahŕňujú radiačné aj neradiačné aspekty znečistenia životného prostredia. Vplyv

celkového znečistenia prostredia na biologické subjekty, a hlavne na človeka, tvorí základ predmetov, ako napr. Ekobiofyzika. Tieto vedomosti, doplnené o poznatky z metrologie, legislatívy, výpočtovej techniky a analytických metód vytvárajú predpoklady na uplatnenie absolventov špecializovaného štúdia Ekologické inžinierstvo v rôznych analytických laboratóriách, inštitúciách vykonávajúcich kontrolnú a poradenskú činnosť i v orgánoch štátnej správy v oblasti starostlivosti o životné prostredie.

Zložitosť, šírka a komplementárny charakter environmentálnych problémov v SR si vyžadujú zvýšiť úroveň environmentálnej výchovy,

a teda i výučby na vysokých školách. Jednou z možných ciest dosiahnutia tohto cieľa na FEI STU by bolo rozšírenie súčasnej vetvy štúdia na samostatný odbor. Takto získaný ďalší rok špecializovaného vzdelávania by znamenal zavedenie minimálne desiatich nových predmetov, čo by výrazne rozšírilo záber štúdia a prispelo k lepšej uplatniteľnosti absolventov v praxi. Nevýhodou takéhoto prístupu k environmentálnej výučbe je fakt, že zasahuje len obmedzený počet študentov tohto odboru.

S environmentálne orientovanou výučbou sa môžu študenti FEI STU stretnúť i v študijných odboroch "Elektronika" a "Elektroenergetické a silové inžinierstvo". Práve táto skutočnosť, ako aj potreba zvýšiť environmentálne povedomie, záujem i možnosť riešiť ekologické problémy u väčšieho počtu našich absolventov, vedie k úvahe o nevyhnutnosti zavedenia povinných i voliteľných environmentálnych predmetov do úvodných semestrov štúdia. Tak by sa študenti oboznámili i s problematikou životného prostredia týkajúcou sa ich zamerania. Absolvovaním viacerých environmentálnych predmetov technického, ale aj netechnického charakteru, v spojení s využitím existujúceho prístrojového vybavenia laboratórií a dostupnej výpočtovej techniky, vytvorí sa široké pole možností pre väčšinu absolventov fakulty zúčastňovať sa na riešení aktuálnych environmentálnych problémov.

Zvýšenie kvality a šírky environmentálnej výučby na FEI STU, ale aj na iných fakultách a univerzitách, sa nezaobíde bez užšej spolupráce medzi nimi, ani bez spolupráce so všetkými inštitúciami, ktoré určitou mierou zasahujú svojou činnosťou do životného prostredia.

Mária Hranaiová
Peter Kováč